

ST. OLAV

Nr. 19

Oslo, den 11. mai 1939

51. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHALD: Til Maidronningen. — Tungen i tomme. — Pave Pius XII og Laterankirken. — Dr. Salazar 50 år. — † Pater Janvier. — I Adams fotspor. — Hvordan ønsker De «St. Olav». — Hellig år i Luxemburg. — Den katolske presse i Danmark. — Bokanmeldelse. — Pave Pius XII om pressen. — Farumgaard — «Kloster ved soen». — Herhjemme.

Til Maidronningen.

Nu klinger din lovsang i gryende vår

Maria

og aldri et skjønnere kvad dig når,

Maria.

Det suser og synger fra skog og li
og bekken som jubler så frank og fri,
mens blånende blinker det mektige hav,
nu vinter og kulde har funnet sin grav —

et brusende kor,

Maria, Guds Mor,

til ære for dig som med varme og vår
har bragt oss den sommer som aldri forgår,

Maria.

Så mørk var den vinter som knugende lå,

Maria,

hvor menneskebarn hadde bygget sin vrå,

Maria.

Da kom du som vårdagen strålende skjønn
som svar på årtuseners lengtende bønn.

I Nasaret lød det forjettende ord
om sommeren du skulde bringe vår jord.

Der blusset på ny

et strålende gry,

da op til Guds helligdom, herlig og høi,
lød svaret om «Herrens tjenestemøy»,

Maria.

Når knoppene brister og blomsten får blad —

Maria —

og lerkene jubler i skyen sitt kvad —

Maria —

da synger vi med i all forårets sang
og løfter vår stemme til orgelets klang.
Vi sanker de fagreste blomster i krans
og pryder ditt alter i kjertenes glans.

Med livet i pakt

vi priser Guds makt

som endte forbandelsens vinter og ve,
da våren steg fram som et under å se —

Maria.

Vær hilset, vår dronning, vær hilset med sang,

Maria,

du hellige, rene som livsdagen lang —

Maria —

stod fager i syndfrihets blendende skrud,
fordi du blev mor til all hellighets Gud.

Bær frem for din Sønn

vår fattige bønn

om troskap og mot i den hellige strid,
så nyttet blir nådens velsignede tid —

Maria.

K. Kjelstrup.

Tungen i tømme.

5. søndag etter påske.

«frihetens fullkomne lov»

«Mener noen sig å være gudfryktig men holder ikke sin tunge i tømme, bedrar han sitt hjerte og hans gudsdyrking er forgjeves» — slik skriver apostlen Jakob i dagens epistel umiddelbart etter at han taler om «frihetens fullkomne lov» som vi skal strebe etter å praktisere. Det er en dyp og inderlig forbindelse mellom disse ord, men dessverre faller vel de fleste av oss i vårt daglige liv inn under kategorien «en glemsom tilhører», når det gjelder de problemer apostlen berører. Ti tør noen av oss si sig fri for ikke å misbruke friheten ved i stedet for å praktisere den «fullkommen», d. v. s. objektiv og uselvisk, å annektere den som gjeldende ene og alene vår person, våre meninger, våre handlinger? Hva dette kan føre til samfundsmessig sett avgir liberalismens historie et sørgelig bevis på — dobbelt sørgelig fordi den dessverre ennå ikke er bare av historisk interesse men en foreteelse, hvis virkninger verden lider under den dag i dag. Og hvad den misbrukte frihet personlig og kristelig kan føre til oplever vi praktisk talt alle på vår daglige ferd, i våre hjem, på våre arbeidssteder, i vårt foreningsliv — ja i alle våre mellemmenneskelige og mellemkristelige forhold.

Det er en av de onde maktens fineste manøvrer at det er lykkes dem å forkludre og opdele frihetsbegrepet her på jorden så det er meget vanskelig for det enkelte menneske å se helheten, det fullkomne, hvorfor det slår sig til ro med sitt eget lille stykke. Men ikke nok med det — det er også lykkes for de samme negative og ødeleggende makter å få edle og idealistiske mennesker til å tro at nettop i denne mangfoldighet ligger det rette — har vi ikke oplevd at en stor religiøs og kulturel høitstående åndsretning her i norden arbeider under slagordet: «Frihet for Loke som for Tor»? Med dette har vel begrepsforvirringen nådd toppen av sitt eget vrengebillede — men ingen av oss har lov til å kaste med sten og fordømme andres synder på dette område. Vi har så nok med våre egne innenfor vårt eget sjeloliv. Ti hvem av oss slipper ikke i frihetens navn sin tunge løs i stedet for å holde den i tømme?

Ikke sant: frihet, det er for oss retten til å si vår mening når og hvor vi selv vil, og særlig hvorledes vi selv vil. Idet vi fullstendig glemmer — som apostelen skriver — hvorledes vi selv «ser ut», hvorledes vi selv er eller hvad vi selv evner eller vilde evne om vi var i andres sted, føler vi oss kalt til å korrigere, veilede og dadle andre uten først å overveie og undersøke hvorvidt vi idet vi gjør det oppfyller all — også frihetens — fullkommenhets første bud: kjærligheten. Det kan gjerne være at forbindelsen mellom vår hjerne og vår tunge er i orden når vi tillater den siste uten hemninger å uttale våre anskuelser, men er det også etablert forbindelse mellom hjerte og tunge?

Frihetens fullkomne lov er sannheten i kjærlighet, og den blir overtrått om vi sier det vi kaller sannhet til andre uten å huske sannheten om oss selv — det apostlen kaller vårt «billed i speilet». Uten at vi elsker vår neste som oss selv kan vi ikke elske Gud, det vil si den absolutte og fullkomne godhet — og da bedrar vi oss selv og «all vår gudsdyrking er forgjeves», for det er slett ikke ikke Gud vi da dyrker, det er slett ikke sannheten vi tjener. Og dette er en meget alvorlig sak for oss.

La oss derfor forsøke å huske at frihetens lov er godhetens lov — og at kun den som er sig sin egen ufullkommenhet klart bevisst og streber ut av den er på vei til å være så fri at han kan frigjøre andre. For denne bevissthet skal nok holde vår «tunge i tømme» så vi farer varlig med hverandre.

Så la oss be med søndagens

Kirkebønn:

Gud, du fra hvem alt godt kommer, gi oss på vår ydmyke bønn, at vi ved din inspirasjon må kunde tenke det som er rett og fullbringe det under din veiledning.

Stillebønn:

Motta, Herre, de troendes bønner tillike med de frembårne offergaver for at vi ved denne fromme andaktsøvelse må nå til den himmelske herlighet.

Slutningsbønn:

Herre, gi oss, som du har mettet med ditt himmelske bords kraft, både å ettertrakte hvad der er rett og opnå det som vi streber etter.

Pave Pius XII. og Laterankirken.

Efter hvad det meldes fra Rom akter den Hl. Far å foreta sin første utflukt Kristi Himmelferdsdag d. 18. mai, hvor han i lukket vogn og med kun et lite følge begir sig til Laterankirken for som biskop av Rom å ta sin biskoppelige katedral i besiddelse på høitidelig måte. Dermed har en gammel skikk atter fått hevd og dens ritual vil bli nøie fulgt. Men det har vært en del vanskeligheter å overvinne før prosesjonen fra Vatikanet gjennom den evige stad til Lateranet kan finne sted.

Siden kardinalstatssekretær Gasparri og Mussolini i 1929 undertegnet den såkalte «Lateranoverenskomst» innenfor dets murer og derved løste det såkalte «romerske problem» har Lateranet tilhørt Vatikanstaten. I nesten et årtusen forut har det vært pavelig residens og 5 almindelige koncilier har

funnet sted der. Oprindeligg tilhørte det familien Laterani, som i begynnelsen av det 3. århundre skjenket det til den keiserlige familie. 311 forærte Konstantins ektefelle, keiserinne Fausta palasset til paven som bebodde det like til 1361 hvor det blev så ødelagt av en brandkatastrofe at paven ved sin tilbakekomst i 1376 tok bolig i Vatikanet. 1586 restaurerte imidlertid Fontani det og fra 1693 blev det benyttet som vaisenhus til pave Gregor XVI (1831—1846) innredet det til et museum for etnografi og misjonsvirksomhet. Obeliskens på plassen foran det er den største i Rom og blev bragt fra Heliopolis av Caligula til Ostia. Man mener den skriver sig fra år 1600 før Kristus.

Lateranbasilikaen, vigslet Frelseren og Johannes døperen, er den katolske kristenhets første patriarkbasilika og bærer titlen: «alle kirkers mor og hoved». Den er bygget oprinnelig av Konstantin, ombygget mange ganger i middelalderen, men gjennom nyere restaurasjoner dessverre berøvet alt middelaldersk preg. Kun det 8-kantede baptisterium fra Konstantius tid og den herlige korsgang med søiler fra Vasalletos hånd (13. århundre) er ennu i behold.

Den Hl. Far vil overta kirken med høitidelig ceremoniell. Etter sin ankomst begir han sig først ad en sideinngang til «martyrenes sal» og derfra til «Salone Sistino», hvor alle kurie kardinalene er forsamlet og hvor Lateranoverenskomsten blev undertegnet 1929. Her dannes prosesjonen og drar gjennom «Scala dei Sarcophagi» over plassen til hovedportalen, hvor basilikaens domkapitel hylder «biskopen av Rom». Her på hovedplassen har også Roms prestestuderende tatt oppstilling likesom der er bygget tribuner for de romerske adels og patriarfamilier, hvortil også Pacellislekten hører.

Ved sin ankomst til San Giovanni forhall kysser paven korset som rekkes ham og iføres derpå i et sidekapell de liturgiske klædningsstykker. Derfra begir han sig, ledsaget av de to fornemste kardinaldiakoner til basilikaens apsis hvor erkepresten av San Giovanni og generalvikaren av Rom venter ham for å overrekke ham basilikaens nøkkel. Etterpå følger det høitidelige inntog i biskopkatedralen på samme måte som i St. Peter. Etter å ha tilbedt det allerhelligste sakrament i «Capella Severina» tar paven plass på sin bispestol og med avsyngelsen av et høitidelig «Te Deum» er «Possessio»-festen endt. I tilslutning til den celebrerer den Hl. Far en pontifikalmesse hvorunder det avsynges en kun for denne anledning komponert missa av maestro Lorenzo Perosi. Etter messen bæres paven på Sedia gestatoria til Loggiana hvor velsignelsen Urbi et orbi meddeles. I «Salone Sistino» tar paven avskjed med kardinalene og vender i lukket vogn tilbake til Vatikanet.

Etter hvad det enn videre forlyder vil den Hl. Far i begynnelsen av juni reise til sin sommerresidens i Castel Gandolfo og bli der til slutten av august. Etter sin tilbakekomst vil han overta de samme privatgemakker i 3. etasje av Vatikanet som i sin

tid blev innredet til pave Pius X. Denne suite vil bli noe utvidet og skal gjennomgå en grundig oppussing, da den er temmelig forfallen fordi det i de senere år intet er kostet på den. Umiddelbart under den ligger de pavelige representasjonsrum i 2. etasje, mens kardinalsekretæren bebodde den tilsvarende suite i 1. etasje.

Dr. Salazar 50 år.

En stor katolsk statsmann passerte 28. april en merkepel idet han fylte 50 år, og det er all grunn til å friske opp vårt kjennskap til den skikkelse, som Portugal skylder sin nuværende stadig stigende gode stilling etter de mange års oprivende og utmattende revolusjonære tilstand. Ti når landet til neste år kan feire 800 års dagen for sin eksistens som et selvstendig rike i opblomstring er det ikke tvil om at dette i første rekke skyldes «Portugals fornyer», dr. Antonio de Oliveira Salazar.

Hvem er da denne mann som et helt land står i takknemmelighetstgjeld til? Han blev født 1889 i det nordlige Portugal som sønn av en ganske almindelig bondefamilie og da han trodde å ha prestekall begynte han på å studere teologi. Han mottok de lavere vigsler og hadde allerede holdt sin første preken i sin hjembygds sognekirke da han blev klar over at han hadde tatt feil av sin vei. Det var rettsvitenskapen og samfunnsøkonomien som hadde hans største interesse, og med samme grundighet som han hadde utvist over for de teologiske studier kastet han sig over disse to betydningsfulle disipliner uten at hans karakter tok det minste skade ved den forandring i hele innstillingen som et slik ombytte krevde. Sin gudsfrykt og ærlige fromhet førte han med sig og den dermed forbundne ansvarsbevissthet og samvittighetsfulle pliktoppfyllelse drev ham til å arbeide så intenst, at han kun 27 år gammel blev professor i statsøkonomi og finanslære ved universitetet i Coimbra.

1920 inntraff det store økonomiske sammenbrudd i Portugal, som Salazar lenge hadde forutsett og advart imot, og i det politiske kaos som denne begivenhet medførte, innså han snart nødvendigheten av en fast hånd ved statsrådet, som kunde lede etter uegoistiske og saklige retningslinjer, og sammen med noen venner dannet han et katolsk parti som i 1921 valgte ham til representant i parlamentet. Men allerede den første dag forstod han at han intet kunde utrette som situasjonen i øieblikket forelå. Republikkens regjering stod likegyldig overfor hans innstilling og prinsipielle holdning og han nedla derfor sitt mandat og trakk sig tilbake fra all politisk virksomhet. Hans personlighet hadde dog gjort et dypt inntrykk og da et militærdiktatur hadde gjort ende på de oppløste forhold kalte man atter den stillfarende professor i Coimbra til statsstyret og han fulgte kallet. Han blev ministerpresident og landets egentlige herre.

Men det preger ikke hans personlige livsførsel. Han lever fremdeles tilbaketrukket i et meget enkle

og temmelig forfallent hus og viser sig meget sjelden undtatt ved høi-offisielle anledninger. Han hever fremdeles ikke større lønn enn den han hadde som professor, og da han for noen år siden brakk benet og måtte ha en temmelig kostbar spesialbehandling avslog han statens tilbud om å vilde besto denne og solgte istedetfor et stykke jord han eide privat for å kunne betale kirurgen.

Salazar har stor andel i at der nu hersker religionsfred i Portugal etter at det igjennem en årrekke til tider har vært både religionskamper og forfølgelse. Hans retningslinjer er bestemt av de pavelige sociale rundskrivelser, hvis prinsipper han søker å gjennomføre overalt i statsstyret, ti i sin trosbekjennelse og livsanskuelse er han livsnær og aktiv. Mange ganger har han vist at troen ikke for ham er i ord, men i *kraft* — selv overfor attentater svikter hans gudhengivne ro ham aldri. Han vet at hans liv er i Guds hånd og han praktiserer sin viten.

Men Salazar har også den lykke ved sin side å ha en støtte som Portugals primas, kardinal *Manuel Gonçalves Cerejeira*. De har fulgtes ad under studieårene og omtrent samtidig blev den ene regjeringschef, den annen den portugisiske Kirkes overhoved. På enkelte hold fryktet man derfor for at stat og Kirke politisk vilde bli avhengig av hverandre og for å forebygge en slik mistanke sees de to venner aldri. De arbeider mot samme mål og støtter der ved hverandre men Stat og Kirke skal være adskilt og arbeide hver på sin egen mark i full frihet.

I Salazar har Portugal fått mannen på den rette plass, som forener politisk klokskap og førerevne med den mest uselviske idealisme og ærlig vilje. Han har selv sagt: «Jeg vet bestemt hvad jeg vil og hvorhen jeg vil gå. Man kan diskutere, gjøre innvendinger og fremsette forslag, men man skal lyde mine befalinger.» Han er den realistiske natur, som Portugal trenger ved roret — den handlekraftige personlighet hvis styrke ligger i den absolutte ydmykhet overfor Gud og den oppgave som han har fått betrodd.

Pater Janvier. O. P.

Dominikanerordenen har lidt et stort tap idet den berømte predikant pater Janvier er død nesten 80 år gammel. Allerede etter sine første offentlige prekener fikk han tilnavnet «den nye Lacordaire» og i 23 år samlet han tusener på tusener under den berømte prekestol i Notre-Dame som betatte lyttet til hans tale. Og pave Pius X skrev til ham da det første bind av hans moralteologiske verker var utkommet: «De har gitt Notre-Dames prekestol en glans, som er sterkere enn noen av Deres forgjengeres.»

Pater Janvier blev født 1860 i Bretagne i nærheten av Rennes og trådte 1878 inn hos dominikanerne. Allerede i sin studietid vakte hans store begavelse oppmerksomhet ti han var ikke alene en fascinerende og fengslende taler men i nesten ennu høiere grad en dyptlod-

dende teolog og filosof. Han blev prestevigslet i Innsbruck — og i 1901 anmodet kardinalerkebiskop Richard ham om å holde årets fasteprekener i Notre Dame. Allerede fra den første preken av var tilstrømningen uhyre og i 1903 blev han utnevnt til førstepredikant ved den verdensberømte katedral — et hvert han bekledder like til 1923. Det blev en sammenhengende rekke prekener av metodisk-prinsipiell betydning som han holdt gjennom alle disse år idet han behandlet og belyste de forskjellige hovedkapitler av den katolske moralteologi. Hvert år utkom hans prekener i bokform til han pasjons-søndag 1923 meddelte at hans oppgave var avsluttet og hans langfredagspreken vilde bli den siste han holdt i Notre Dame. Mange av tilhørerne brast i gråt da de hørte dette og det blev organisert massedemonstrasjoner for å bevege ham til å forbli, men forgjeves. Hans avskjedspreken er uforglemmelig — det veldige kirkerum var fylt til siste plass og da han vilde forlate prekestolen brøt mengden spontant ut i en hyldest som først sluttet da han oppfordret dem til å synge «Stabat mater» sammen med ham.

Igjennem mange år hadde pater Janvier også en betydningsfull oppgave som sekretær for det franske episkopat, men det hvert han selv satte størst pris på var hans stilling som preses for den katolske forfatter- og journalistforening. Hver måned holdt han foredrag eller åndelige øvelser for medlemmene og man regner disse foredrag blandt hans aller beste.

Pater Janvier var lenge syk før han døde men hans krefter var tilsynelatende uopslitelige og like til det siste var hans ånd klar og han kunde si trøstende og oppmuntrende ord til de mange som besøkte ham på hospitalet Notre Dame du Perpétuel-Secours. Han var fortrolig med døden og kunde derfor hjelpe andre til å leve.

*

På kardinalerkebiskop Verdiers uttrykkelige ønske foregikk begravelsen ikke fra dominikanernes klosterkirke i Faubourg Saint Honoré men fra selve Notre Damekirken, hvor pater Janvier så ofte hadde forkynt Herrens ord. Kirken var overfylt til rekviemmessen — i koret bemerkedes en rekke biskoper fra hele Frankrike og av de nuværende store franske presteskikkelser mgr. Loutil («Pierre L'Ermite»), mgr. Chappouillie, abbé Merklen og patrene Yves de la Brière og Lhande samt en fyldig representasjon for hele det franske kulturelle liv, bl. a. general De Castelnau, Georges Goyau, Henri Ghéon, François Veillot. Den apostoliske nuntius i Paris, mgr. Valerio Valeri meddelte absolusjonen ved båren.

I Adams fotspor.

Besøk på „British Museum“.

Av Peter Schindler.

Få kvartaler er så fristende som det som omgir det mektige pseudo-klassiske kompleks av bygninger; det er fullt av spesial-boklader; ikke bokhandlere som eksperderer en best seller over disken, men boklader, hvor bokelskeren selv kan gå rundt mellom reoler — som i Foyles antikvariat med de 2 millioner bind — søke, blade,

kjøpe eller la det være. Her er Forasiens boklade, her er Islams, der Persiens arkitektur, der polynesiernes farverige treskulptur, siamesiske templer, Kinas kunst eller Japans akvareller.

Og så museet med de endeløse saler og ganger fulle av vidnesbyrd om homo sapiens, fra før han fikk historie til våre dager — alle raser, alle tider. Men akk, det kniper med plassen; der er saler som er pulterkamre ved siden av Pergamon-museet i Berlin eller Nasjonal-museet i Athen, som de er direkte fortsettelse av; skatene er tett pakket, og der må arbeides for å skille stort ut fra smått — kun den som kan ofre måneder kan få alt med.

Museet gjør meget for sine besøkende, flere av avdelingene har kataloger på 3-400 sider, som er rene manografier, hånd- og lærebøker, og som kun koster 1½ sh., inneholdende hundreder av figurer.

Der tilbys daglig 2 forelesninger av kyndige folk, som fører den interesserte flokk gjennom en avdeling og belærer mere eller mindre grundig, alt etter begjær og fatteevne — gratis — om de mørke verdensdele, Egypten, Assur, Babylon, Hellas, Rom, Bibelhåndskrifter, skrivekunst, arkitektur o.s.v.

For å ta en stikkprøve følger jeg en dag egyptologen og føres i nesten 2 timer forbi Thothmes III's indiske smil i blank, rød granit, frontale ånde-statuer med slappe armer og fremstrakt fot, tronende faraoner med flate hender på lårene i sort, poleret sten, sittende stormenn fra XII. Dynasti med haken på knærne; jeg belæres om Nord-kronen, Syd-kronen, Dobbelt-kronen, Uræus-slangen og kongenavn i Hieroglyf-skrift; jeg ser Amen Hotef III's negeraktige ansiktsform med det skeptiske smil i munnvikene og lærer at når lys og mørke skifter, veksler også hans trekk fra spott til vrede — er det tilfeldig, eller er det en genial kunstner som har skapt liv i stenen? Sol-symboler og sceptre, søiler med lotus og med palmer eller papyrus stilisert; kapiteler flankerer den triste og trette yngling med pagefrisuren, Ramses II's sønn, magikeren, som kanskje har sett Moses' stav krype som en slange på paladsets gulv.

Og så begynner den store rundgang time etter time blandt alle jorderiks verker.

Malaya og Mexiko, Salomons-ørnes fjærprakt, Australiens stenalder-avguder, Polynesiens perlerader, neger-spyd og elefanttenner fra Kongo; Gulddiademer og hodeskaller, «Den gule Ulv»s fjærprakt og fredspipe; kaméer, store som håndflater, halsbånd av bjørn- og tigertenner. Totem-pele fra Honduras, offerstener med menneskeblod, mosaikker og kileskrift. Sumeriske relieffer fra 5000 før vår tid, enorme hoder med meget vitende smil, sølvkar fra templer, våben og husgeråd; okser med gullhorn og lertøi i alle former og farver fra ynde til brutal kulørstøi, masker av grotesk redsel og den halv meter høie gjeit og bukk i lapis lazuli, gull og kobber fra Abrahams ur i Kaldea. Lyrer i Kokranier, Trylleformler og brystne malmharper fra Tigris, hjelmer og kroner, Nebukanesernes segl-cylinder og Ramses II's veggmalerier, koptiske paramenter og longobardiske skrin. Indiens drevne relikvier i rent gull og transparente gjemmer i sarder og sardonyks, ametyst, beryl, topas og blodsten. Greske vaser med sort på terracotta og terracotta på sort, romerske portretter med store øine, knogler og

askekrukker, etruske bronzer og arabiske sverd med sølvskrift fra koranen i klingene fra Damaskus.

Over til bygningene for det skrevne ord!

Her er Nelsons logbøker og Gordons dagbok fra kampen mot den gale Mahdi i Kartum, manuskripter av Shakespeare og Gladstones brever, autografier fra alle historiens stormenn — og dér: de berømteste Bibler. I en montre hviler side om side de to søstre: Codex Alexandrinus og Codex Sinaiticus (den tredje, Vaticanus, ligger i Rom) — den ene er begge testamenter på pergament fra midten av V. arh. stammende fra Egypten og i 1627 skjenket av patriarken til Englands konge — den annen, skrevet med tidens brune blekk i midten av det IV. arh., 4-spaltet, klar som trykk; Sinai-Biblen blev funnet av en tysker i 1844—59 på Sinai, gikk til St. Petersburg, og nu har museet kjøpt den av bolsjevikene for 2 mill. kroner og reddet den fra undergang.

Videre til de klassiske bygninger!

Søiler og genier fra Artemis-templet i Efesos — Paulus kan ha støttet sig til denne soile, hans øine har i hvert sett den, som Johannes har sett «Satans trone», som står i Pergamon-salen i Berlin.

Gavlgruppen fra Parthenon og Rytterfrisen — og nu flikkes synet i forfjor på Akropolis sammen med de manglende elementer til en helhet: Hvilken rytme i rytterne, hvilke herlige portretter av villige hester med kloke øine, spente årer og opspilte nesebor; hvilken flukt av fnysende, vrinskende dyr, ridd av menn i blest-strammede gevanter, og hvilken underfullt levende og dog plastisk behersket gestikulasjon hos rytterne.

Eller Erekteions manglende Karyatide — derfor erstattet med en patineret kopi i terracotta — her skilt fra sine søstre, helt soile og helt jomfru!

Og verdens VIII. underverk: Vogner og fyrster i gigantiske bruddstykker av eldet, gult marmor fra mausoleet, på Halikarnassos.

Andre saler, haller, gallerier — fulle av Ninivis konger med sirligt snodd skjegg og kunstig krøllet parykk under høie kroner; engang har disse despotasyn lynt av vrede under det sorte-blå hår og hodegullet mot det formastelige Israel. Vingede løver fra palassets propyleer med menneskeasyn og Assurs Tiara. Kileskriftens klare gnidder, endeløse relieffer med soldater og palmer i parallelle og symetriske rytmer. Salmanassar II.s bronseplater med beretningen om krigene mot de fire vinder, Sennakeribs segl og graveringer i sten av Babylons genesis og Bels kamp mot dragen; Assyriens stormenn med krigere, fanger og bytte — alle de lidenskaper, all den despoti, hele den skjebne som bolget rundt om Kanaans fredelige land, og hvor Israel skimtede Jahves finger og førelser.

Kunde jeg velge, eller tilbød man mig en og bare en ting å ta med, da valgte jeg av den vrimplende mengde en ganske liten myrtegren av gull, funnet i en aske-urne, skjenket som kamplønn i Argos-Lekene og bærende innskriften: Jeg er prisen! Aspasia fikk den med i sin aske i urnens bronse — den vilde jeg ha!

Trett av folkenes myldren, forvirret av sporene av Adams ett, hvor den har vandret, kriget, rovet, gransket, skrevet, elsket, hersket, pint og prydet, tilbedt, bygget og brent — trett av menneskets kavalkade fra Kina til Kanada, fra Alaska til Ildlandet, fra de syv havet og fra de sumpige steder i urskogens dyp — trett av alle

de fliser av kjente templer, av alle de knokler og kranier av navnløse medskapninger — hvad har de øine sett, de hjerner tenkt, de nerver lidt — trett av det brogede, forvirrede, av den steile streben for å nå fra stenalderen til civilisasjonen — står jeg plutselig i den første av Egyptens seks sale — overfor den store ro, overfor en hvilende og veldig kultur.

Store øine stirret fra brogede mumiekister, øine i edelsten med iris av emalje; fra alle vegger står de og stirrer i rekke og geledd, lagt i guld og farvet lakk, store i formatet, enkle i formen, legemet redusert til sine groveste konturer; de står og stirrer gjennom eoner og aldre, høit hevet over nuet og over latterlige buksemenn, som går og glaner på dem — de er gått over i evigheten.

De er ikke de eldste her inne blandt Nilens befarere; der står en formløs, farveløs kasse av grå stenplater, et helt lite hus fra forhistorisk tid; i støvet på dens bund ligger en mann, krummet i den evige søvn og av uanet elde, men nesten ikke beskadiget av de mange årtusener; hans hår og tenner, trekk og skikkelse er, som var han nylig lagt hen, bare hans hud av farve og styrke som svoren på en tør skinke; der står en krukke i hans lille rum og noen redskaper ligger ved hans side — og utenfor det skjermende glass står jeg og funderer: Hvad var hans skjebne, og hvad er den evige mening med en bror, som nu er fylt 7000 år?

Vi vender oss til sporene fra historiske tider, da mann og kvinnes navn er bevaret, og finner rekker av disse ytre mumiekister av gull og emalje, hvis stoff minner om kinesisk lakarbeide, der er slanke og yndefulle kvinnekister med fornemme hofter og fine små guldansikter med tykke sorte bryn og veldige blå-sortede hårmanker; de slanke hender er korslagt over fanget.

Og der er store kister; først hele kasser, malte med en meningsfull tekst av tegn og figurer i rekker og rader

både utenpå og inni, nogen av tre, andre av sten, inni er så det legemformede lakskrin, også malt, beskrevet og fult av tale og mening; inni dette er så mumien.

De riktig berømte mumier står dog i Kairo og venter på besøk, i London må vi nøie oss med deres bilder, som de så ut, da man dro de frem av deres kongelige grave i pyramider og dødstempler: Ramses II.s avgrunnsdype søvn; Seti I.s milde, smilende slummer; Thothmes IV.s bedrevende skepsis og dronning Tausrets dypt forurettede lille ansikt med de pikerede trekk og den stramme nakkeknute.

Dog er der nok av riktige mumier, av ukjent eller bare uberømt navn, svøpt og svøpt og viklet og rullet i endeløse strimler av brunt stoff, kunstferdig snodd efter rituelle lover. Og der er mumier av dyr: fisk, katt, mus, slange, myresluker, fugl og krokodille, lagt i små sarkofaker av dyrets form.

Og på veggen henger dødebokens mange meter bemalt og beskrevet papyrus, som melder om hvad den døde møter ute i landet vesterpå, hvor solens glødende skive synker bak den golde ørk, og om hvad den døde skal svare, når dommerne og tolderne med vekten skal prøve hans dåd.

Og så stanser vi foran barne-mumierne, hvor lengslen efter den lille mistede har latt barnets trekk og hele legeme male utenpå det tette dødssvøp — eller hvor blott det ansikt man ikke kunde glemme, er malt som bak en rute, på det tett omviklede hode.

Hvor har den egyptiske Adam sittet og puslet med døden, prøvende å holde noget tilbake i et skall av gull, blått og røtt, grønt og lakk og emalje og knuste edelstene, til slangen med de stille vinger også bet ham, og han blev svøpt og lagt til sine fedre bak pyramidens logiske majestet og Sfinxens smilende gåte!

Peter Schindler.

Hvordan ønsker De „St. Olav“?

Kjære lesere!

På given foranledning åpner vi hermed «St. Olav»s spalter for uttalelser fra våre lesere om hvad dere ønsker å finne av «stoff» i vårt felles katolske presseorgan. Vi mener dermed å ha imøtekommet et berettiget krav hos våre lesere om å få anledning til å fremkomme med kritikk av «St. Olav»s innhold overfor redaksjonen selv, samtidig med at dere får leilighet til å fremsette deres mening om hvilket stoff det er mest påkrevd at bladet behandler — vi ber dere dog huske «St. Olav»s absolutte motto: «Sannheten i kjærlighet.» For at dette gjensidige tiltak kan bli så positivt som mulig henstiller vi til våre lesere at dere ikke i grå almindelighet karakteriserer «St. Olav» som «godt» eller «dårlig», men motiverer hvorfor dere finner det slik

eller slik idet dere oppgir de artikler eller den slags artikler som dere finner enten den ene eller annen betegnelse verdig.

Vi håper på mange innlegg — til felles gavn og opplysning, og vi tilføier at alle innsendte artikler vil komme inn uten redaksjonell «hale». Vi forbeholder oss kun en avslutning når vår lesekrets ikke har mer på hjertet.

Alle artikler må være forsynt med navn og adresse, men vil selvfølgelig bli inntatt under merke om det ønskes. Vi vil dog uttrykke håpet om at flest mulig vil skrive under fullt navn da dette jo vil øke verdien av alle uttalelsene.

Idet vi håper på et fruktbart samarbeid for vårt kjære blad sier vi altså et hjertelig: Velkommen i «St. Olav»s spalter.

Redaksjonen.

Pave Pius XII. om pressen.

Vår nuværende Hl. Far var som bekjent 1917—29 nuntius i Tyskland, og da han taler og skriver perfekt tysk var han hele tiden i den beste kontakt med befolkningen og i særlig grad med pressen. Han sørget alltid for å holde journalistene à jour med alt som angikk nunciaturets virke, og som doyen for corps diplomatique — i land hvor den Hl. Stol er representert tilfaller dette æreshverv automatisk pavens representant — holdt han gang på gang anslående og tankevekkende taler ved de pressefester han blev innbudt til. Særlig interesse knyttet det sig alltid til den tale han holdt han ved den utenlandske presses årlige bankett i Berlin — en bankett som omfatter det politiske, spirituelle og intellektuelle livs spisser og som tillegges langt større betydning enn fester flest. Ved den siste av disse banketter han var til stede ved — 8. mai 1929 — talte kardinalen om journalistens ansvar og oppgave. Ordene gjorde et dypt inntrykk på de tilstedeværende og floi verdenspressen rundt — og denne betydning blir jo ikke mindre nu når eminensen Pacelli er Hs. Hl. pave Pius XII.

Han innledet sin tale med å pointere at både diplomater og politikere alltid hilste enhver anledning velkommen som bragte dem i forbindelse med pressen og skapte en personlig kontakt med dens menn. Allerede Schiller hadde formulert betydningen av denne kontakt i sin så ofte citerte replikk: «es soll der Sänger mit dem König gehen —», og den sannhet disse ord rammer har sin gyldighet også i vår mer nøkterne tid. Ingen kan undvære den moderne «Sänger»: den inspirerte journalist.

Så fortsatte kardinalen: «Men når journalisten og statsmannen slik søker samarbeid skjer det ut fra bevisstheten om de uløselige og sterke bånd som knytter dem til hverandre. Det er jo begges oppgave å berede veien for sunde og harmoniske nasjonale og internasjonale samfunnsforhold og derved legge grunnen til en lykkeligere og rikere individuell livsutfoldelse. Både journalistens og statsmannens eneste livsmål bør jo være å forsøke å realisere Guds mening med tilværelsen: at sannhet, rettferdighet og nestekjærlighet skal råde her på jorden, gjennom sitt aldri hvilende arbeid på å høine menneskehetens moralbegreper. Det ansvar, som derfor følger med journalistens kall, må føles av dere som et guddommelig bud ingen tør våge å lukke sitt øre for. Enhver pressemann har som sin hovedoppgave å være en fører, og denne oppgave adler, men den forplikter også, ti å være fører gjennom det skrevne og trykte ord er like så betydningsfullt som å være det gjennom sine handlinger. Et feilgrep av den statsmann, i hvis hender et folks politiske skjebne er lagt, kan medføre megen sorg og lidelse, ulykker og nederlag for de mennesker som følger ham. Men dette gjelder i ennu høiere grad ordets og pennens mann, hvis livsanskuelse og politiske meninger kan hende rekke frem til millioner og gir dem en parole de lystre blindt, hvorved også han blir til lykke eller ulykke for sin lesekrete alt etter den retning han fører den i. En journalist er skjebnens medarbeider fremfor noen annen — og jo mer civilisasjonen stiger og jo mer alle kommunikasjonsmidler går frem med syvmilsskritt — jo mer vokser det skrevne ords

rekkevidde og slagkraft. Utallig er den menneskemengde som flokker sig om verdenspressens talerstol — men dermed vokser også ansvaret for ham som står på denne talerstol.

Hvad vil han? Hvad forkynner han: Krig eller fred? Forsoning eller hat? Kaster han oprørets og splittelsens brannfakkelt ut i menneskeheten eller forkynner han Bergprekenens bud om social fred og rettferdighet?

La oss derfor være enig i at den åndelige makt som en journalist besitter legger et stort offentlig ansvar på ham om han enn nok så meget føler sig som en «fri» mann. Han er ganske visst fri — men kun i samme grad som han tjener sannheten, tjener det gode, sanne og skjønne. For sannhetens lov må og skal han bøie sig når og hvor han møter den og om den enn går nok så meget imot hans subjektive ønsker og vilje. Sannheten er en journalists adelspatent — hans pass og legitimasjon overfor selv de mektigste av jordens mektige. Forråder og svikter han den, forråder og svikter han ikke alene sig selv men også hele sin stand. Å være sannhetens ridder er å tjene den nestekjærlighet som rekke over alle de skranker, nasjonalitet og rase setter mellom folkene. En journalists dagsarbeid får derved dimensjoner, som fører fra jordlivets snevre horisont inn i evighetens sfærer og gir det en rekkevidde, som gjør ham til en stormakt om enn den øieblikkelige og synlige innsats er ubetydelig og upåaktet.

Augustins ord: «Lex veritas, regina caritas, finis aeternitas» må alltid lyse over pressens virke som den ledende stjerne. Da vil all dens strev bli belønnet med indre og ytre fred — til gagn for journalistene selv, de blade de tjener og deres hele lesekrete! Av all makt skal vi støtte deres edle streben og uundværlige gjerning i menneskehetens tjeneste.»

Den katolske presse i Danmark

Fra første juni undergår den katolske presse i Danmark en stor forandring idet «Nordisk Ugeblad» og «Katolsk Ungdom» blir slått sammen til et fellesorgan: «Katolsk Ugeblad», hvis redaktør som allerede før meddelt er cand. phil. H. D. T. Kiærulff. Pastor Cay Benzon vil fremdeles være fast knyttet til redaksjonen etter sin hjemkomst fra Italia.

Hellig år i Luxemburg.

Forberedelsene til de store jubileumsfestligheter i den lille men historisk berømte by Echternach i Luxemburg i anledning St. Willibrords 1200 årsdag nærmer sig nu sin avslutning. Over hans grav i den forholdsvis meget monumentale basilika er bygget et nytt Confessio, og festlighetene tar sin begynnelse der torsdag 25. mai og avsluttes treenighetssøndagen 4. juni med en pontifikalmesse, celebrert i St. Willibrord-abbedit av en kardinal i nærvær av storhertuginne Charlotte med prinsgemal Felix og kronprins Jean, regjeringen og deputerkamret, sekular- og ordensgeistligheten og en rekke internasjonale pilgrimsskarer. 15 biskoper og abbeder har meldt sin ankomst og på grunn av dette jubi-

Utdannelsesfondet kaller fremdeles.

Det er med stor takknemlighet at vi kan konstatere en absolutt suksess for vår festaften — i all fall etter den overveldende tilslutning vi fikk første aften og alle de vennlige uttalelser som falt. Stemningen var den beste på begge sider rampen og den mer materielle del av festen lot også til å falle i smak.

Men dere vet alle fra deres eget privatliv at det alltid koster penger å stille til fest selv om det i første rekke er det gjensidige hjertelag det kommer an på når man skal hygge sig sammen. Som dette gjelder i våre hjem gjelder det også i våre tilstelninger og

derfor trenger vi all den tilslutning også av økonomisk art som vi kan få. Det er i første rekke de unge selv, som med hjelp av de eldres erfaring har arbeidet ved Utdannelsesfondets fester — et meget stort arbeid som begynner uker for ikke å si måneder i forveien. De fortjener all den suksess de kan få — også materielt — for det gode formål. ... ..

Kom derfor — ja, kom igjen om dere kan! Vi spiller søndag d. 14. mai og MANDAG D. 15. MAI HVOR TREKNINGEN FINNER STED.

Hjertelig velkommen er dere alle!

leums store betydning har den avdøde pave Pius XI tilstedt Luxemburg alle de privilegier som knytter sig til et Hellig år.

Som man vil se annet sted i «St. Olav» er også hs. høiærverdighet biskopen avreist for å delta i festlighetene.

Bokanmeldelse.

Henri Ghéon: «Skuespilleren». Skuespill i 3 akter, oversatt av H. D. T. Kiærulff. (Pauluskredsen).

I sitt forord sier redaktør Kiærulff at denne bok er Pauluskredsens første forsøk på å utgi katolsk skjønnlitteratur og at det vil bli fortsatt om forsøket viser sig å slå an. Jeg tror trygt å turde anbefale en slik fortsettelse hvis den blir begynnelsen lik — dog bør det straks være sagt at det ikke må friste dilletanter til å gi sig i kast med slike oppgaver som «Skuespilleren» frembyr, iallfall ikke før de i en årrekke har vært under fast og kyndig instruksjon. På en katolsk scene har i ennu mindre grad enn noe annet sted den beryktede setning «hensikten helliger midlet» gyldighet. Ukunstneriske og ubehjelpelige virkemidler kan nemlig såre lett få de mest ophøiede hensikter og sugetter til å virke parodiske — til like stor skade for de optredende som blir uekte fordi de ikke evner av sig selv å la tanke og følelse finne uttrykk og derfor innøves metodisk i bruk av falske, upersonlige midler, og for tilskuerne hvis sans for de sceniske verdier forflates og forfuskes.

En virkelig «katolsk scene» er et langsiktig foretagende om den skal bli en eksponent for katolsk kultur — det er en *process*, som bygger på langvarig, interessert og kyndig veiledet arbeid, som målbevisst og efterhvert skruer fordringene op til de optredendes uttrykksmidler står på linje med deres vilje. Og da kommer et skuespill som Ghéons på tale som dramatisk oppgave — hvilket imidlertid ikke forhindrer at man har stor glede av å lese det nu. Som lese-drama kommer i øvrig også den dyktig-gjorte oversettelse best til sin rett — på enkelte steder ligger nemlig ikke replikkene munnrett til men virker for litterære til å være godt *scenesprog*. En konsentrasjon av den galliske veltalenhet vilde kan hende ha vært på sin plass og fremhevet forfatterens intensjon bedre for et nordisk publikums mentalitet enn en slavisk reproduksjon av ordlyden.

Men dette er allikevel bare små innvendinger i forhold til den interesse, som selve dramaet vekker og som gjør oss takknemmelig både overfor Pauluskredsen og den ubegripelig flittige og arbeidsdyktige oversetter.

E. D.-V.

Farumgaard — „Klostret ved søen“.

På opfordring henleder vi oppmerksomheten på et ideelt sommerferieopholdssted, nemlig «Sct. Ursula-stiftelsen» på Farumgaard ved Farumsøen i Nord-Sjælland, kun ca. 2 mil fra København. Det er en typisk «herregårdspensjon», som imidlertid ledes av kjærlige og omsorgsfulle søstre og derfor forbinder store lyse moderne gjesterum med et fredelig og vakkert kapell og en varm og god atmosfære. Av gjester som har opholdt sig en tid på stedet erfarer vi at stedet er første klasses — her er rekreasjon å hente både for sjel og legem og bedre kan en ferie ikke tilbringes. Når dertil kommer naturskjønne omgivelser og meget rimelige priser er vel ytterlig anbefaling overflødig. Adressen er St. Ursulastiftelsen, Farumgaard pr. Farum.

NB.

På grunn av 17. mai og Kristi Himmelferdsdag utkommer «St. Olav» ikke d. 18. mai, men et dobbeltnummer vil bli ekspedert tirsdag d. 23. mai så det når frem i god tid innen pinsesøndag d. 28. mai.

Hechjemme —

Hs. høiærverdighet biskopen reiste onsdag 10. ds. til Bergen for å motta søstrenes løfter. Derfra reiser biskopen til Haugesund og Stavanger for å meddele Fermingens sakrament og fra sistnevnte sted direkte til Luxemburg for å overvære festlighetene i anledning St. Willibrords 1200 års jubileum. Biskopen vil være tilbake i Oslo til 18. juni, hvor hans høiærverdighet vil meddele Fermingens sakrament i St. Olavskirken.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.